

PYGMALION – GEORGE BERNARD SHAW (*1856 †1950)

<u>Téma a motiv:</u>	Problematika emancipace žen; otázka lidské důstojnosti, snaha vyučit spodinu vyšším způsobům, květiny, bačkory
<u>Časoprostor:</u>	Anglie – Londýn, počátek 20. století
<u>Kompoziční výstavba:</u>	Chronologický děj, forma scénáře, 5 dějství, doslov – zobrazuje osudy jednotlivých postav
<u>Literární druh a žánr:</u>	druh: drama – žánr: komedie, forma – próza
<u>Vypravěč:</u>	vypravěč se nevyskytuje Ich-forma
<u>Postavy:</u>	<p>Líza Doolittlová – prostořeká pouliční květinářka, jež vyrůstala v chudých poměrech, mravně i citově založená, naprosto přirozená, půvabná a bystrá, sní o vlastním květinářství, vezme si Freddyho</p> <p>Henry Higgins – postarší profesor fonetiky, miluje svou práci, jeho chování je místy hrubé až arogantní, soudí lidi stejně bez ohledu na postavení</p> <p>plukovník Pickering – Higginsův přítel, který je expertem na indické jazyky, chová se jako pravý gentleman a na rozdíl od svého přítele se zajímá o city člověka, stará se o Lízu po dobu sázky</p> <p>paní Pearceová – hospodyně v domě pana Higginse, milá, starostlivá a svého pána zná velmi dobře, stará se o Lízu</p> <p>Alfréd Doolittle – otec Lízy, pracuje jako popelář a má stejný slovník jako jeho dcera, jeho zálibou je pití</p>
<u>Vyprávěcí způsoby:</u>	forma divadelního scénáře
<u>Typy promluv:</u>	dialogy
<u>Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku:</u>	výstižná charakteristika postav, jazyk – hovorový, jednoduchý, chvílemi až nespisovný, vulgarismy, knižní, archaismy, opakování slov velká část je věnovaná scénickým poznámkám nejen na začátku
<u>Tropy a figury a jejich funkce ve výňatku:</u>	ironie, hyperbola, přirovnání

Kontext autorovy tvorby:

- Anglický dramatik irského původu, kritik a esejista, nositel Nobelovy ceny za literaturu (1952).
- Napsal celkem přes 70 her, ve svých dramatech kritizoval Shaw doslova vše – falešnou morálku, měšťanský, hloupost, pokrytectví, falešnost, prostě veškeré lidské vlastnosti.
- Využíval také historická témata, které na scéně oživoval především autorův vtip a neodolatelné dialogy.
- Byl členem Fabiánské společnosti, která usilovala o nastolení socialismu parlamentní cestou, nikoli revolucí byl přesvědčený socialista.
- Měl jen základní vzdělání.
- **Je považován za zakladatele moderního anglického dramatu.**

Dílo: Svatá Jana (drama), Nebeský fotbal a jiné povídky, Milionářka

Literární / obecně kulturní kontext

Světová literatura 1. pol. 20. stol., která trvala do roku 1945. Literatura se tehdy dělila na tradiční (zde patří i ztracená generace) a experimentální, začala se udělovat NC za literaturu

3 proudy:

- 1) proud realistický** – autoři se vrací k realismu, používají klasické umělecké prostředky, dochází k zaměření se na psychologický a citový život jedince (autoři ztracené generace)
- 2) proud experimentální** – experimentace ve způsobu vyprávění, s jazykem, ubývá dějovosti, složitá symbolika, prvky absurdity, čtenář si musí dost sám domýšlet, konfrontace vnitřního světa s okolím (Kafka)
- 3) proud překračující tabu** – zobrazovaly se erotické náměty, sex a homosexualita vznikají nová uskupení a hnutí (PEN klub), spisovatele spojuje i rozděluje světový i politický názor, především důležitý postoj k válkám, náboženství, fašismu, demokracii, komunismu, nacismu

Tvořili ve stejné době jako A. de Saint – Exupéry

- Francie **H. Barbusse** (Oheň)
- Anglie **G. B. Shaw** (Pygmalion)
- Německo **E. M. Remarque** (Na západní frontě klid)
- Amerika **E. Hemingway** (Komu zvoní hrana, Stařec a moře)

Obsah:

Za deštivého dne profesor Higgins slyší před divadlem hroznou angličtinu Lízy, která se snaží prodávat své květiny. Ostatní lidé osočují Higginse z toho, že je policajt, protože si zapisuje všechno, co slyší, ale to dělá kvůli fonetice. Seznámí se zde i s plukovníkem Pickeringem, kterého pozve k sobě domů, a hrubě nařkne Lízu za její výslovnost. Při zjištění, že by ji mohl naučit správné výslovnosti, díky čemuž by si později mohla otevřít své vysněné květinářství, se ho rozhodne navštívit.

Výuku platí Pickering, který zpočátku nevěří, že je Higgins schopný za půl roku udělat z Lízy dámu, a tak se vsadí. Líza, aniž by to věděla, se velmi snaží, je šikovná a má dobrý sluch, ale tím že na ni občas Higgins naléhá, tak mu vzdoruje. Ze začátku se Líza nechtěla vzdát ani svého oblečení.

Prvně ji Higgins vezme do společnosti ke své matce, kde se má držet pouze tématu o počasí, avšak poté ji to trochu ujede a ona se začne vyjadřovat skoro podobně jako dříve. Na návštěvě potkala Freddyho, který se do ní zamiloval, ačkoliv se už poprvé mohli setkat před divadlem. Matka po celém „představení“ krotí Higginsovo nadšení a říká mu, že bude mít s Lízou ještě spoustu práce.

Další akcí je ples v Buckinghamském paláci, kde ji všichni pokládají za maďarskou šlechtičku a nikoho ani nenapadlo, že kdysi pocházela z chudých poměrů. Po návratu domů se Higgins s plukovníkem radují, že mají vyvedený experiment s Lízou za sebou, ale v tom okamžiku se o ni přestávají zajímat. Nikdo ji ani nepochválí a z toho důvodu se Líza frustrací rozpláče, hodí po Higginsovi jeho papuče a hodlá ho opustit. Avšak si uvědomí, že nemá ke komu jít a uteče k jeho matce.

Další den se tam Higgins objeví a chce nahlásit na policii ztrátu Lízy. Nakonec se spolu všichni tři usmíří, i když Higgins snáší těžce Lízinu lásku k Freddymu, jelikož ji tajně miluje, ale nechce si to přiznat. V závěru se Líza setká s otcem, jenž díky Higginsovi zbohatl a žení se (je díky penězům ve vyšší třídě). Líza nakonec pozná, že není Higginsovi lhostejná, ale stejně se rozhodne žít svůj život s Freddym, s kterým budou vést své vlastní květinářství.